

Sygn. akt VU 1346/13

WYROK - łączny

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim

sprawy z wniosku S. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) w P.

z udziałem zainteresowanych : S. Ł., G. M., M. M. (1), E. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne

na skutek odwołania S. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...)w P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

- z dnia 12 sierpnia 2013r., sygn. (...),

- z dnia 13 sierpnia 2013r., sygn. (...),

- z dnia 9 sierpnia 2013r., sygn. (...)

- z dnia 12 sierpnia 2013r. sygn. (...)

oddala odwołania.

Sygn. akt VU 1346/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 sierpnia 2013 roku numer (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. ustalił podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne pracownika S. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) w P. S. Ł. w następujących miesiącach: grudniu 2005 roku, grudniu 2006 roku, grudniu 2007 roku, grudniu 2008 roku, grudniu 2009 roku i grudniu 2010 roku.

Decyzją z dnia 12 sierpnia 2013 roku numer (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. ustalił podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne pracownika S. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) w P. G. M. w następujących miesiącach: grudniu 2005 roku, grudniu 2006 roku, grudniu 2007 roku, grudniu 2008 roku, grudniu 2009 roku i grudniu 2010 roku.

Decyzją z dnia 13 sierpnia 2013 roku numer (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. ustalił podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne pracownicy S. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) w P. E. P. w grudniu 2005 roku.

Decyzją z dnia 9 sierpnia 2013 roku numer (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. ustalił podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne i rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne pracownika S. S. prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą (...) w P. M. M. (1) w następujących miesiącach: w grudniu 2007 roku, grudniu 2008 roku, grudniu 2009 roku i grudniu 2010 roku.

Organ rentowy podniósł, że przeprowadzona kontrola wykazała, że płatnik składek w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne nie uwzględnił przychodów osiągniętych przez pracowników finansowanych ze środków Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w postaci paczek świątecznych. Pracownicy płatnika nie składali ani wniosków ani oświadczeń o dochodach rodziny. Jedynym kryterium przyznania i wypłaty pomocy finansowej z ZFŚS był wymiar czasu pracy. Powyższe świadczenia tym samym realizowane były z naruszeniem ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, co oznacza że przyznane świadczenia nie mają charakteru socjalnego i stanowią przychód pracownika w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych. Powyższe skutkuje uznaniem, że od uzyskanego przez pracownika przychodu należy naliczyć składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenia zdrowotne.

Płatnik składek odwołał się od powyższych decyzji, wnosząc o ich zmianę poprzez ustalenie, że zapłacił składki na ubezpieczenia społeczne od pracowników w prawidłowej wysokości alternatywnie o uchylenie zaskarżonych decyzji i przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania.

Zaskarżonym decyzjom zarzucił obrazę prawa procesowego tj.

a) art. 67 § 1 k.p.a. w zw. z art. 68 § 1 k.p.a. poprzez

- sporządzenie protokołu przesłuchania świadków I. W. i W. W. w niewłaściwy sposób, zawierając łączny zapis twierdzeń świadków, zamiast sporządzenia odrębnego protokołu zeznań świadków, co uniemożliwia w rzeczywistości ustalenie treści zeznań każdego świadka z osobna;

- ograniczenie protokołu do zapisu jedynie fragmentów wypowiedzi każdego ze świadków;

b) art. 80 k.p.a. poprzez naruszenie zasady swobodnej oceny dowodów poprzez odmowę dania wiarygodności zeznaniom świadków I. W. (2) i W. W. (2), a w szczególności w zakresie tego, że kierownik zaopatrzenia W. W. (2) w imieniu pracodawcy zajmował się ustalaniem prawa do świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, w tym ustalał, jaka jest sytuacja życiowa i majątkowa rodzin pracowników

c) art. 107 § 1 i § 3 k.p.a. w z art. 78 § 1 k.p.a. poprzez zaniechanie wskazania powodów, dla których organ rentowy odmówił wiarygodności dowodom w postaci zeznań świadków I. W. i W. W. oraz dokumentom dołączonym do pisma z dnia 25 kwietnia 2013r.

d) art. 80 k.p.a. w zw. z art. 78 § 1 k.p.a. i art. 75 §1 k.p.a. i art. 77 §1 k.p.a. - odmowę uznania za wiarygodne dokumenty dołączonym do pisma z dnia 25 kwietnia 2013 r. obejmujących listy pobranych paczek w poszczególnych latach objętych zaskarżoną decyzją, zestawień wartości rodzajów paczek, faktur VAT,

2) błąd w ustaleniach faktycznych poprzez ustalenie, że jedynym kryterium przyznania świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych był wymiar czasu pracy, podczas gdy w rzeczywistości podstawą do ustalenia rozmiarów świadczenia była w rzeczywistości sytuacja materialna i życiowa rodziny pracownika;

3) obrazę prawa materialnego tj. art. 18 §1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez błędne przyjęcie, że przyznane przez płatnika składki z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych stanowią przychód pracowników, a w konsekwencji podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, w tym na Fundusz Pracy.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołań.

Zainteresowani przyłączyli się do stanowiska wnioskodawcy.

Postanowieniem z dnia 22 listopada 2013 roku Sąd Okręgowy na podstawie art. 219 k.p.c. połączył niniejsze sprawy z odwołania płatnika od decyzji z dnia 12 sierpnia 2013 roku numer (...), z dnia 12 sierpnia 2013 roku numer (...), z dnia 13 sierpnia 2013 roku numer (...) oraz z dnia 9 sierpnia 2013 roku numer (...) do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Postanowieniem z dnia 22 listopada 2013 roku Sąd Okręgowy wezwał do udziału w sprawie w charakterze zainteresowanych S. Ł., G. M., E. P., M. M. (1).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

S. S. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą (...) w P. jako pracodawca (płatnik składek), jest zobowiązany do odprowadzania składek do ZUS z tytułu ubezpieczeń społecznych pracowników, tj. ubezpieczenia emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego oraz ubezpieczenia zdrowotnego.

(okoliczność bezsporna).

W latach 2005-2010 obowiązywał u płatnika składek Regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych z 2002r. uzgodniony przez właściciela S. S. z przedstawicielem pracowników J. T..

Regulamin w rozdziale I § 2 pkt 1 uzależnia przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Roczny preliminarz dochodów i wydatków Funduszu co roku w terminie do dnia 31 marca ustalał właściciel S. S., który był również uprawniony do administrowania środkami Funduszu. Natomiast decyzje przyznające pracownikom świadczenia uzgadniane były z pracownikiem uprawnionym do reprezentowania interesów załogi (§ 2 pkt 5 regulaminu).

Do korzystania z funduszu w myśl rozdziału II § 4 pkt 1 uprawnieni są:

1. pracownicy zatrudnieni na podstawie umowy o pracę, w tym w celu przygotowania zawodowego bez względu na wymiar czasu pracy, rodzaj umowy o pracę, z wyłączeniem pracowników przebywających na urloпах bezpłatnych,
2. pracownicy przebywający na urloпах wychowawczych,
3. osoby zatrudnione na podstawie umowy o wykonanie pracy nakładczej,
4. osoby zatrudnione na podstawie umowy agencyjnej, wykonujące pracę nieprzerwanie co najmniej przez 30 dni,
5. emeryci i renciści – byli pracownicy przedsiębiorstwa,
6. członkowie rodzin osób wymienionych w pkt 1-5, również w okresie odbywania przez te osoby czynnej służby wojskowej, służby w obronie cywilnej, służby zastępczej lub służby w formacjach zbrojnych, nie wchodzących w skład Sił Zbrojnych w zakresie objętym ustawą o powszechnym obowiązku obrony:
 - a) małżonek z wyjątkiem małżonka posiadającego rozdzielność majątkową,
 - b) dzieci własne, dzieci jednego z małżonków, jeżeli na tym małżonku ciąży obowiązek wychowania i utrzymania dziecka, dzieci cudze jeżeli obowiązek wychowania i utrzymania ciąży na osobie wymienionej w pkt 1-6.

Rozdział III regulaminu określa zasady przeznaczania środków funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej oraz zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń.

W § 5 tego rozdziału ustalono tabelę zasad, warunków i wysokości przyznawania usług, świadczeń i pomocy. W myśl tego przepisu środki z Funduszu Świadczeń Socjalnych mogą być przyznawane na:

1) udzielanie bezzwrotnej pomocy materialno-rzeczowej lub finansowej w postaci:

a) zapomóg i pomocy rzeczowej dla osób w szczególnie trudnej sytuacji życiowej rodzinnej i materialnej, dla osób uprawnionych do korzystania z funduszu, w wysokości uzależnionej od możliwości finansowej Funduszu i dla której kryterium przyznawania zostało ustalone: szczególnie trudna sytuacja życiowa, rodzinna, materialna – dochód na jedną osobę pozostającą we wspólnym gospodarstwie domowym nie może przekroczyć na 1-szą osobę 100% najniższego wynagrodzenia w gospodarstwie, a na każdą następną osobę 50% tego wynagrodzenia.

b) zapomóg i pomocy rzeczowej dla osób dotkniętych wypadkami losowymi;

2) nieodpłatne lub częściowo odpłatne świadczenia na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej i sportowo-rekreacyjnej tj:

imprezy okolicznościowe z zakupem drobnych upominków i przygotowywaniem poczęstunków (paczki świąteczne, upominki) z okazji np. Świąta Bożego Narodzenia, Wielkanocy, Nowego Roku dla wszystkich osób zatrudnionych u wnioskodawcy w wysokości od najniższego wynagrodzenia w gospodarce 5% do 50% na każde święto.

3) udzielanie zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe (na warunkach określonych w umowie) – podstawą przyznania takiej pomocy było oświadczenie o dochodach;

(dowód: regulamin ZFŚS – k. 198-207)

W latach 2005-2010 pracownicy S. S. korzystali ze świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w postaci paczek z okazji Świąt Bożego Narodzenia oraz zapomóg losowych. Zapomogi losowe przyznawane były wyłącznie na wniosek pracownika. Natomiast paczkę z okazji Świąt Bożego Narodzenia w spornym okresie otrzymał każdy pracownik wnioskodawcy bez konieczności składania wniosku o jej przyznanie. Pracownicy nie składali również oświadczeń o swojej sytuacji rodzinnej i majątkowej celem otrzymania świątecznej paczki. Każdy pracownik zatrudniony u wnioskodawcy w pełnym wymiarze czasu pracy otrzymał w spornym okresie paczkę świąteczną o tej samej wartości. Natomiast pracownicy zatrudnieni w mniejszym wymiarze czasu pracy otrzymali paczkę o mniejszej wartości odpowiadającą wymiarowi zatrudnienia.

Górną wartość paczki w spornych okresach każdego roku ustalał wnioskodawca po otrzymaniu od kadrowej I. W. (2) listy zatrudnionych pracowników, wymiaru ich zatrudnienia wraz z informacją z biura podatkowego rozliczającego wnioskodawcę o wysokości zgromadzonych środków na rachunku Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych i wysokości kwoty wolnej od podatku w danym roku.

W latach 2005-2008 i w 2010 roku wnioskodawca ustalił maksymalną wartość paczki na kwotę 380 złotych, natomiast w roku 2009 wartość paczki świątecznej ustalił na kwotę 792 złotych.

Przygotowywaniem paczek świątecznych w spornym okresie zajmował się kierownik działu zaopatrzenia W. W. (2). To on każdego roku dokonywał w hurtowni zakupu artykułów spożywczych oraz przemysłowych, a następnie rozdzielał je na poszczególne paczki. Paczki świąteczne choć miały taką samą wartość różniły się asortymentem towarowym. W. W. (2) w ramach ogólnej kwoty, którą miał do wydatkowania kupował zróżnicowany asortyment. Było to spowodowane z jednej strony przyczynami natury faktycznej takimi jak brak odpowiedniej ilości takiego samego artykułu dla wszystkich pracowników, a z drugiej chęcią dopasowania asortymentu paczki do indywidualnych potrzeb

pracowników. Paczki były wręczane pracownikom zatrudnionym w P. przez W. W. (2), natomiast pracownikom zatrudnionym w B. przez J. T..

(dowód: zeznania świadka W. G. (1) protokół rozprawy z dnia 6 marca 2014 roku nagranie od minuty 33.40 do minuty 43.15, częściowo zeznania świadka W. W. (2) protokół rozprawy z dnia 6 marca 2014 roku nagranie od minuty 43.31 do 1.20.01, zeznania świadka I. W. (2) protokół rozprawy z dnia 6 marca 2014 roku nagranie od minuty 8.55 do minuty 33.20, faktury VAT k. 129-133, 139-143, 148-151, 156-159, 164-168, 173-180)

Pracownicy wnioskodawcy, w tym zainteresowani, przy odbiorze paczki towarowej podpisali listę sporządzoną przez kadrową I. W. (2), na której obok nazwiska pracownika był wskazany wymiar jego zatrudnienia, ilość pobranych paczek oraz wartość paczki. Pracownicy wnioskodawcy zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy w spornym okresie pobrali paczki o następującej wartości:

- w 2005 roku - 379,36 złotych,
- w 2006 roku – 377,80 złotych,
- 2007 roku – 376,38 złotych,
- 2008 roku – 377,10 złotych;
- w 2009 roku – 792 złotych
- w 2010 roku - 376,48 złotych.

(dowód: lista pobranych paczek k. 208-213)

Podpisane przez pracowników wnioskodawcy listy pobranych paczek świątecznych o wartości uzależnionej od wymiaru zatrudnienia, wyciąg z rachunku bankowego, na którym zgromadzone były środki ZFŚS potwierdzający dokonanie wypłaty ogólnej kwoty, faktury źródłowe potwierdzające zakup artykułów wchodzących w skład paczek kadrowa I. W. (2) przekazywała do biura rachunkowego prowadzonego przez W. G. (2), które rozliczało płatnika w zakresie świadczeń socjalnych.

Dla biura rachunkowego nie miało żadnego znaczenia w jaki sposób kwota wydatkowana ogólnie z ZFŚS będzie rozdzielona na poszczególnych pracowników tzn. czy pracownicy otrzymają paczki o takiej samej wartości czy też zróżnicowane.

(dowód: zeznania świadka W. G. (1) protokół rozprawy z dnia 6 marca 2014 roku nagranie od minuty 33.40 do minuty 43.15)

Przed przyznaniem paczek świątecznych pracownikom w latach 2005-2010 wnioskodawca, przedstawiciel załogi J. T., ani kierownik zaopatrzenia W. W. (2) nie analizowali indywidualnej sytuacji materialno-rodzinnej pracowników.

(dowód: częściowo zeznania świadka W. W. (2) protokół rozprawy z dnia 6 marca 2014 roku nagranie od minuty 43.31 do 1.20.01, zeznania świadka I. W. (2) protokół rozprawy z dnia 6 marca 2014 roku nagranie od minuty 8.55 do minuty 33.20, częściowo zeznania świadka J. T. protokół rozprawy z dnia 14 kwietnia 2014 roku nagranie od minuty 6.20 do minuty 29.10, częściowo zeznania S. S. protokół rozprawy z dnia 14 kwietnia 2014 roku nagranie od minuty 31.10 do minuty 49.15)

S. Ł. jest zatrudniony u wnioskodawcy od 1991 roku. W latach 2005-2010 pracował jako kierowca w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem miesięcznym w :

- 2005 roku w wysokości 961,65 złotych,

- 2006 roku w wysokości 986,73 złotych,
- 2007 roku w wysokości 957,69 złotych,
- 2008 roku w wysokości 1408,97 złotych,
- 2009 roku w wysokości 1302,49 złotych;
- 2010 roku w wysokości 1218,30 złotych.

W spornym okresie miał na utrzymaniu żonę oraz dwoje uczących się dzieci: syna, (urodził się w (...) roku) oraz córkę (urodziła się w (...) roku). Jego żona nie pracowała zawodowo, a jedynie w gospodarstwie rolnym stanowiącym ich własność o powierzchni 1,40 ha położonym w Ręcznie. Żona leczyła się przewlekłe kardiologicznie i ginekologicznie. Dodatkowym dochodem jego rodziny były dopłaty unijne do gospodarstwa w wysokości około 500 złotych rocznie.

Z ZFŚS otrzymał jedynie paczki świąteczne o następującej wartości:

- w grudniu 2005 roku w kwocie 379,36 złotych,
- w grudniu 2006 roku w kwocie 377,80 złotych,
- w grudniu 2007 roku w kwocie 376,38 złotych,
- w grudniu 2008 roku w kwocie 377,10 złotych,
- w grudniu 2009 roku w kwocie 792 złote,
- w grudniu 2010 roku w kwocie 376,48 złotych

(dowód: oświadczenia o stanie rodzinnym i majątkowym k. 86-103, głos do protokołu k. 337-341, oświadczenie S. Ł. protokół rozprawy z dnia 6 marca 2014 roku nagranie od godziny 1.27.30 do godziny 1.25.40, listy pobranych paczek k. 208-213)

E. P. pracowała u wnioskodawcy w 2005 roku jako sprzedawca w pełnym wymiarze czasu pracy. Była wówczas panną, nie miała nikogo na utrzymaniu, mieszkała u rodziców.

Z ZFŚS E. P. otrzymała jedynie paczkę świąteczną w grudniu 2005 roku o wartości 379,36 złotych.

(dowód: oświadczenia o stanie rodzinnym k. 101-118, listy pobranych paczek k. 208-213, głos do protokołu k. 337-341, oświadczenie E. P. protokół rozprawy z dnia 14 kwietnia 2014 roku nagranie od minuty 49.49 do minuty 52.18)

G. M. jest zatrudniony u wnioskodawcy od 2003 roku w pełnym wymiarze czasu pracy jako zastępca dyrektora do spraw produkcji. Jego wynagrodzenie kształtowało się w granicach 1500-2000 złotych netto. W spornym okresie miał na utrzymaniu żonę oraz dwoje dzieci w wieku szkolnym. Starsza córka uczyła się w liceum, natomiast młodsza w gimnazjum. Jego żona pracowała na stanowisku kierownika działu sprzedaży, uzyskując zbliżone do niego wynagrodzenie. Mieszkał w domu jednorodzinnym stanowiącym współwłasność małżeńską położonym w C..

Z ZFŚS G. M. otrzymał jedynie paczki świąteczne o następującej wartości:

- w grudniu 2005 roku w kwocie 379,36 złotych,
- w grudniu 2006 roku w kwocie 377,80 złotych,
- w grudniu 2007 roku w kwocie 376,38 złotych,

- w grudniu 2008 roku w kwocie 377,10 złotych,
- w grudniu 2009 roku w kwocie 792 złote,
- w grudniu 2010 roku w kwocie 376,48 złotych

(dowód: listy pobranych paczek k. 208-213, głos do protokołu k. 337-341, oświadczenie G. M. protokół rozprawy z dnia 14 kwietnia 2014 roku nagranie od minuty 52.22 do minuty 59.59)

M. M. (1) zatrudniony był u wnioskodawcy w okresie od 2007-2011 roku w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku specjalisty do spraw mechaniki. Z tytułu zatrudnienia otrzymywał wynagrodzenie w wysokości około 1200 złotych netto. W spornym okresie miał na utrzymaniu żonę oraz kilkuletnie dziecko (rok urodzenia 2004). Jego żona pracowała jako nauczyciel z wynagrodzeniem około 1800 złotych brutto. W 2005 roku M. M. (1) uzyskał łączny dochód netto w wysokości 12.482,14 złote, 2006 roku – 13.403,35 złote, 2007 roku 13.641,40 złotych, 2008 roku 16.071,26 złotych, 2009 roku – 18.126,92 złotych i 2010 roku 12.992,70 złotych.

Z ZFŚS M. M. (1) otrzymał jedynie paczki świąteczne o następującej wartości:

- w grudniu 2007 roku w kwocie 376,38 złotych,
- w grudniu 2008 roku w kwocie 377,10 złotych,
- w grudniu 2009 roku w kwocie 792 złote,
- w grudniu 2010 roku w kwocie 376,48 złotych.

(dowód: oświadczenie M. M. (1) protokół rozprawy z dnia 6 marca 2014 roku nagranie od godziny 1.25.40 do godziny 1.30.45, listy pobranych paczek k. 208-213, głos do protokołu k. 337-341, zaświadczenie o wysokości dochodu podatnika k. 107)

Za lata objęte sporem płatnik nie naliczył składek od wartości paczek świątecznych przyznanych i wypłaconych z ZFŚS pracownikom, w tym zainteresowanym: S. Ł., G. M., E. P. oraz M. M. (1). (okoliczność bezsporna).

W okresie od 22 listopada 2011 roku do 9 grudnia 2011 roku organ rentowy przeprowadził u płatnika kontrolę, która wykazała, że płatnik przy przyznawaniu pracownikom w latach 2005 - 2010 paczek świątecznych o jednakowej wartości z okazji Świąt Bożego Narodzenia, nie otrzymał, ani też nie żądał od pracowników podania informacji umożliwiających przeprowadzenie indywidualnej analizy sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej każdego z tych pracowników. Pracownicy nie składali wniosków o przyznanie pomocy z ZFŚS oraz nie składali oświadczeń o dochodach rodziny. Jedynym kryterium przyznania i wypłaty pomocy finansowej był wymiar czasu pracy pracowników wnioskodawcy.

(dowód: protokół kontroli z dnia - akta ZUS dotyczące decyzji nr (...) z dnia 16 sierpnia 2013 r.)

ZUS mając na uwadze wyniki kontroli wydał zaskarżone decyzje, w których stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonych wyniosła w stosunku do:

1. S. Ł.

a) w grudniu 2005 r.

- ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 1948,96 zł.
- ubezpieczenie zdrowotne – 1584,31 zł.

b) w grudniu 2006 r.

- ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 2205,60 zł

- ubezpieczenie zdrowotne – 1792,93 zł.

c) w grudniu 2007 r.

- ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 2183,08 zł

- ubezpieczenie zdrowotne – 1840,11 zł.

d) w grudniu 2008 r.

- ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 2764,00 zł

- ubezpieczenie zdrowotne – 2385,05 zł.

e) w grudniu 2009 r.

- ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 3048,10 zł

- ubezpieczenie zdrowotne – 2630,21 zł.

f) w grudniu 2010 r.

- ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 2260,95 zł

- ubezpieczenie zdrowotne – 1950,98 zł.

2. J. W.

a) w grudniu 2005 r.

- ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 2439,36 zł.

- ubezpieczenie zdrowotne – 1982,96 zł.

b) w grudniu 2006 r.

- ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 2437,80 zł

- ubezpieczenie zdrowotne – 1981,68 zł.

c) w grudniu 2007 r.

- ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 2436,38 zł

- ubezpieczenie zdrowotne – 2053,63 zł.

d) w grudniu 2008 r.

- ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 2437,10 zł

- ubezpieczenie zdrowotne – 2102,97 zł.

e) w grudniu 2009 r.

- ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 2852,00 zł

- ubezpieczenie zdrowotne – 2460,99 zł.

f) w grudniu 2010 r.

- ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 3436,48 zł

- ubezpieczenie zdrowotne – 2965,34 zł.

3. E. P.

a) w grudniu 2005 r.

- ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 1563,36 zł

- ubezpieczenie zdrowotne – 1270,86 zł.

4. M. M. (1)

a) w grudniu 2007 r.

- ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 2023,08 zł

- ubezpieczenie zdrowotne – 1705,25 zł.

b) w grudniu 2008 r.

- ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 1733,10 zł

- ubezpieczenie zdrowotne – 1495,49 zł.

c) w grudniu 2009 r.

- ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 2508,00 zł

- ubezpieczenie zdrowotne – 2164,15 zł.

d) w grudniu 2010 r.

- ubezpieczenie emerytalno- rentowe, chorobowe oraz wypadkowe – po 1888,48 zł

- ubezpieczenie zdrowotne – 1629,56 zł

(dowód: decyzja nr (...)- akta ZUS)

Płatnik nie kwestionował rachunkowych wyliczeń podstaw wymiaru składek ustalonych przez ZUS w zaskarżonych decyzjach, a jedynie twierdził, że sporne świadczenia jako świadczenia socjalne nie powinny być wliczane do podstawy wymiaru składek.

(okoliczność bezsporna).

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołania nie zasługują na uwzględnienie.

Na wstępie należy powtórzyć za organem rentowym, że podnoszone w odwołaniu zarzuty dotyczące naruszenia przepisów postępowania administracyjnego (art. 67§1 k.p.a. w zw. z art. 68§1 k.p.a., art. 80 k.p.a., 107§1 i §3 k.p.a. w zw. z art. 78§1 k.p.a. i art. 75§1 k.p.a. i art. 77§1 k.p.a.) pozostają poza postępowaniem sądowym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Postępowanie sądowe skupia się bowiem na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, a co za tym idzie formalne wady decyzji administracyjnych wynikające z naruszenia przepisów postępowania administracyjnego nie mają wpływu na rozstrzygnięcie odwołania.

Kwestia sporna w będącej przedmiotem osądu sprawie sprowadza się zatem do ustalenia, czy przyznane zainteresowanym pracownikom w spornych okresach czasu przez pracodawcę paczki świąteczne z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych stanowiły przychód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, czy też były to świadczenia socjalne, które nie stanowią podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne pracowników podlegających, z mocy art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity - Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm. - dalej „ustawa systemowa”), ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym i z mocy art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 w/w ustawy ubezpieczeniom chorobowemu i wypadkowemu, a także na ubezpieczenie zdrowotne z mocy ust. 1 i 6 oraz art. 83 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity- Dz. U. z 2008 roku, Nr 164, poz. 1027 ze zm.).

Należy zauważyć, że organ rentowy w ramach art. 41 ust. 13 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych jest uprawniony do kwestionowania wysokości wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składki, jeżeli okoliczności sprawy wskazują na to, że nie są one zgodne stanem faktycznym.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 w związku z art. 20 a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity - Dz. U. z 2009 roku, Nr 205, poz. 1585 ze zm. - dalej „ustawa systemowa”), podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowi przychód, o jakim mowa w art. 4 pkt 9 i pkt 10 tej ustawy. Stosownie do powołanego wyżej punktu 9 art. 4 - użyte w ustawie określenie przychód oznacza przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu: zatrudnienia w ramach stosunku pracy, pracy nakładczej, służby, wykonywania mandatu posła lub senatora, wykonywania pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, świadczenia integracyjnego i stypendium wypłacanych bezrobotnym oraz stypendium sportowego, a także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności oraz umowy agencyjnej lub umowy zlecenia, jak również z tytułu współpracy przy tej działalności lub współpracy przy wykonywaniu umowy. Zgodnie zaś z art. 81 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób.

W świetle art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U.2012.361 j.t.) za przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy uważa się wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za nie wykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Treść art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych nie pozostawia żadnych wątpliwości, że wartość paczek towarowych, które pracownicy płatnika uzyskali w latach 2005 - 2010 z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (ZFŚŚ), stanowi przychód tych pracowników.

Niektóre przychody są zwolnione z podstawy wymiaru składek. Enumeratywny katalog przychodów, które nie stanowią podstawy wymiaru składek zawiera rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. I tak,

zgodnie z treścią § 2 ust. 1 pkt 19 cyt. wyżej rozporządzenia, podstawy wymiaru składek nie stanowią, świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Zważywszy, że przepis § 2 ust. 1 pkt 19 cyt. wyżej rozporządzenia ma charakter wyjątku, od ogólnej zasady podlegania obowiązkowi składkowemu każdego przychodu, to na skarżącym – a nie organie rentowym - spoczywał ciężar dowodu, że wydawane pracownikom paczki towarowe mieściły się w granicach pomocy finansowej.

Definicję działalności socjalnej zawiera art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 4 marca 1994r o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (t.j Dz. U. z 2012, poz. 592). W myśl tego przepisu działalność socjalna to usługi świadczone przez pracodawców na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, opieki nad dziećmi w żłobkach, przedszkolach oraz innych formach wychowania przedszkolnego, udzielanie pomocy materialnej-rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową.

Skarżący w latach 2005-2010 wypłacił z ZFŚŚ wszystkim pracownikom zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy takie same świadczenia socjalne z okazji Świąt Bożego Narodzenia w formie paczek towarowych o wartości:

- 379,36 złotych - w 2005r. ,

- 377,80 złotych – w 2006r.

- 376,38 złotych - w 2007r.,

- 377,10 złotych- w 2008r.,

- 792 złotych - w 2009r.,

- 376,48 złotych - w 2010r.

Bezspornym jest, że w/w świadczenia zostały wypłacone przez płatnika ze środków przeznaczonych na cele socjalne. Były to bowiem środki pochodzące z odpisu na zakładowy funduszu świadczeń socjalnych, zgromadzone na odrębnym rachunku bankowym. Nie ulega także wątpliwości, że wypłacone świadczenia stanowiły dla pracowników pomoc finansową, a zatem mieściły się w ramach szeroko pojętej działalności socjalnej. Nie mniej zakwalifikowanie danego świadczenia przyznawanego w ramach funduszu świadczeń socjalnych jako mieszczącego się w ustawowej definicji działalności socjalnej, nie oznacza automatycznie, że wypłacone świadczenie realizuje cele socjalne. O tym, czy świadczenia wypłacane z funduszu świadczeń socjalnych realizują cele socjalne decyduje treść art. 8 ustęp 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Z treści tego przepisu wynika zaś, że przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Wprawdzie zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, w myśl ustępu 2 art. 8 ustawy, określa pracodawca w regulaminie, ale musi przy tym bezwzględnie uwzględniać treść ust. 1 art. 8 ustawy. Pracodawca nie może zatem ustalić zasad i warunków korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu według dowolnie wybranych przez siebie kryteriów, z pominięciem naczelnej zasady wyrażonej w art. 8 ustęp 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, że przyznawanie tych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu zostało uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. A zatem obowiązujący u danego pracodawcy regulamin, który szczegółowo określa zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu nie może być sprzeczny z treścią ustępu 1 art. 8 ustawy, co oznacza że nie może przyznawać ulgowych usług i świadczeń oraz dopłat z Funduszu w oderwaniu od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu (tzw. kryterium socjalne). O tym zatem czy dane świadczenie wypłacone z funduszu świadczeń socjalnych spełnia kryterium socjalne nie decyduje wyłącznie to, czy świadczenie jest finansowane ze środków Funduszu oraz jego cel (pomoc pracownikom), jak chce skarżący, ale także to czy zostało ono uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu.

Zasady korzystania z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych u płatnika w latach 2005-2010 zostały uregulowane w obowiązującym od 2002r. regulaminie uzgodnionym przez płatnika S. S. z przedstawicielem pracowników J. T.. Przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależniono w regulaminie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu (rozdział I § 2 pkt 1 regulaminu). Jednym ze świadczeń przyznawanych z ZFŚS były wymienione w rozdziale III regulaminu § 5 pkt 2 nieodpłatne lub częściowo odpłatne świadczenia na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej i sportowo-rekreacyjnej. W ramach tej formy świadczeń regulamin wymieniał m.in. paczki z okazji Świąt Bożego Narodzenia. Świadczenia te były przewidziane dla wszystkich osób zatrudnionych u wnioskodawcy i mogły być przyznane w wysokości od 5% do 50% najniższego wynagrodzenia w gospodarce. Regulamin nie regulował szczegółowych zasad przyznawania paczek świątecznych, co oznacza że w tym zakresie powinny mieć zastosowanie ogólne reguły zawarte w rozdziale I § 2 pkt 1 regulaminu, w którym przyznawanie świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależniono od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu.

W przedmiotowej sprawie skarżący podniósł, że paczki świąteczne przyznane pracownikom w latach 2005-2010 były zróżnicowane co do wartości i asortymentu, a podstawą tego zróżnicowania była sytuacja życiowa, rodzinna i materialna osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu, która była płatnikowi znana i brana pod uwagę przez jego pracowników zajmujących się rozdziałem paczek tj. przez W. W. (2) i J. T.. Na tą okoliczność płatnik przedstawił listy paczek świątecznych za sporne okresy o zróżnicowanej wartości A, B i C.

Zeznania płatnika składek, W. W. (2) oraz J. T. co do zróżnicowania przyznawanych pracownikom paczek pod względem wartości w latach 2005-2010 Sąd uznał za niewiarygodne. Przede wszystkim żaden z pracowników – oprócz W. W. (3) i J. T. – nie wiedział, że paczki były różnej wartości. Nawet I. W. (2) (kadrowa płatnika) dowiedziała się o rzekomym zróżnicowaniu paczek dopiero w toku niniejszego postępowania. Wprawdzie S. Ł. oświadczył na rozprawie, że wiedział iż paczki były zróżnicowane, ale wiedzę na ten temat posiadał nie od pracodawcy, czy przedstawiciela załogi, ale na podstawie wyglądu otrzymanej paczki (twierdził, że jego paczka była największa). Tymczasem wielkość paczki nie decyduje jeszcze o jej wartości. Zważywszy, że paczki były zróżnicowane pod względem towarowym, mogły mieć różną wielkość, co jednak nie oznacza, że były zróżnicowane co do wartości. Co więcej zeznania W. W. (2) oraz J. T. są sprzeczne ze sporządzonymi i podpisanymi przez pracowników dokumentami w postaci list pobranych paczek, na których każdy pracownik własnoręcznym podpisem potwierdził fakt pobrania paczki o określonej wartości. A na tych listach wartość paczki była uzależniona wyłącznie od wymiaru etatu zatrudnionego pracownika, a nie od jego sytuacji materialnej, osobistej i życiowej. Przedmiotowe listy zostały sporządzone przez kadrową I. W. (2) i przekazane do biura podatkowego prowadzonego przez W. G. (1) celem rozliczenia ZFŚS płatnika. I. W. (2) nie potrafiła w sposób racjonalny wytłumaczyć dlaczego sporządzone przez nią i podpisane przez pracowników listy pobranych paczek świątecznych za lata 2005-2010, nie pokrywają się z listami sporządzonymi przez W. W. (2). Również W. W. (2) nie potrafił wyjaśnić dlaczego nie przekazał sporządzonych przez siebie list paczek o zróżnicowanych wartościach z podziałem na paczki A, B i C kadrowej I. W. (2), ani dlaczego pracownicy nie kwitowali na tych listach swoim podpisem faktu odbioru paczek. Właściciel biura (...) nie potwierdził prezentowanego przez płatnika stanowiska, iż to on życzył sobie aby listy pobranych przez pracowników płatnika paczek świątecznych były zróżnicowane wyłącznie co do etatu zatrudnienia. Wręcz przeciwnie W. G. (1) zeznał, że dla niego nie miało jakiegokolwiek znaczenia w jaki sposób listy pobranych paczek świątecznych były sporządzone. Jedynymi kwestiami, które były w kręgu zainteresowań jego biura były sprawy formalne, a mianowicie, czy przydzielone pracownikom płatnika paczki zostały sfinansowane z odrębnego rachunku bankowego ZFŚS. Aby to sprawdzić biuro podatkowe potrzebowało wyłącznie wyciągu z rachunku bankowego ZFŚS, faktur źródłowych potwierdzających zakup i wartość towarów wchodzących w skład paczek oraz list pobranych paczek, na których ogólna wartość towarów wchodzących w skład paczek będzie odpowiadała kwocie wynikającej z faktur źródłowych i kwocie wypłaconej z odrębnego rachunku bankowego ZFŚS. Biuro podatkowe – wbrew sugestii płatnika – nie miało jakiegokolwiek interesu w tym, aby paczki świąteczne przyznawane pracownikom miały taką samą wartość. W tej sytuacji wytworzone przez W. W. (2) listy paczek o wartości A (największej), B (średniej) i C (najmniejszej), przyporządkowane pracownikom w zależności od ich sytuacji materialnej i rodzinnej, Sąd uznał za sporządzone wyłącznie na potrzeby niniejszej sprawy. Listy te nie mają jakiegokolwiek waloru dowodowego, zważywszy że na listach tych nie ma podpisów pracowników, ci

ostatni nie wiedzieli, aby paczki były zróżnicowane co do wartości, a same listy nigdy nie zostały przekazane do biura podatkowego. Co więcej sam płatnik składając zastrzeżenia do protokołu kontroli ZUS nie podnosił, aby przyznawane w jego firmie paczki miały zróżnicowaną wartość, a li tylko to, że organ rentowy nie ma prawa kwestionować socjalnego charakteru przedmiotowych świadczeń, skoro zostały one wydatkowane z ZFŚŚ, mają oparcie w obowiązującym u niego regulaminie ZFŚŚ, a beneficjentami byli wszyscy pracownicy. Natomiast sporządzone przez W. W. (2) listy z podziałem na paczki A, B i C zostały przedstawione organowi rentowemu dopiero około półtora roku po zakończeniu kontroli (25 kwietnia 2013 roku), co uzasadnia twierdzenie, że zostały sporządzone na potrzeby toczącego się postępowania.

O zróżnicowanej wartości przyznanych pracownikom płatnika paczek nie świadczą także załączone do akt sprawy faktury źródłowe, z których wynika, iż zostały zakupione różne towary w ilości nie odpowiadającej liczbie pracowników płatnika. Przede wszystkim należy zaznaczyć, że zróżnicowanie paczek pod względem rodzaju znajdujących się w nich artykułów nie świadczy o tym, wbrew stanowisku skarżącemu, że również wartość paczek była zróżnicowana. Nic bowiem nie stoi na przeszkodzie, aby paczki o różnym asortymencie towarowym miały taką samą wartość. W. W. (2) oraz J. T. i I. W. (2) zeznali, że paczki były zróżnicowane pod względem wchodzących w ich skład towarów, z uwagi na brak możliwości zakupu tylu samych jednakowych towarów dla wszystkich pracowników. W. W. (2), który dokonywał zakupu towarów do paczek przyznał, że kupował różne towary, nie sugerując się sztywno liczbą zatrudnionych pracowników, a wyłącznie tym, aby nie przekroczyć ogólnej kwoty przeznaczonej z ZFŚŚ na zakup towarów świątecznych. Dodał, że przy rozdziale towarów kierował się przede wszystkim potrzebami pracowników, co miało przełożenie na skład przedmiotowy paczek. I tak, bardziej ekskluzywne towary typu wino, droższa bomboniera itp. wkładał do paczek, które wręczał pracownikom znajdującym się według jego wiedzy w lepszej sytuacji, a towary użyteczne tj. proszek do prania, do paczek przeznaczonych dla osób o gorszej sytuacji. Na tym właśnie polegało zróżnicowanie paczek w firmie płatnika. Paczki miały porównywalną wartość (bo w istocie przy zróżnicowanym składzie trudno tak dobrać towary, aby wartość poszczególnych paczek była taka sama co do grosza), ale wyposażone były w różne towary. Otrzymanie przez pracowników gorzej sytuowanych towarów podstawowych tzw. pierwszej potrzeby oraz towarów ekskluzywnych, ale o takiej samej wartości, przez pracowników o lepszej sytuacji, nie spełnia kryterium socjalnego, jakim jest uzależnienie świadczeń z ZFŚŚ od indywidualnej sytuacji poszczególnych pracowników. Uzależnienie świadczeń z ZFŚŚ od indywidualnej sytuacji poszczególnych pracowników oznacza, że świadczenia z funduszu uzyskują ci pracownicy, których sytuacja socjalna jest najgorsza, a ci których sytuacja życiowa, rodzinna i materialna została uznana za dobrą mogą otrzymać z tego funduszu świadczenia w niższej wysokości, ale też mogą ich w ogóle nie otrzymać. Fundusz Świadczeń Socjalnych jest bowiem instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatami są zwłaszcza rodziny o najniższych dochodach. Tymczasem przyjęty u płatnika sposób różnicowania paczek nie łagodził różnic w poziomie życia pracowników, a wręcz przeciwnie taki podział pogłębiał.

Podnoszona przez W. W. (2) i J. T. analiza indywidualnej sytuacji życiowej poszczególnych pracowników miała zatem charakter iluzoryczny, gdyż nie znalazła przełożenia na wartość przyznanej pomocy z ZFŚŚ, a li tylko na wyposażenie paczek w towary ekskluzywne lub pierwszej potrzeby. Wszyscy bowiem zatrudnieni w pełnym wymiarze pracownicy – w tym zainteresowani - otrzymali taką samą co do wartości pomoc, mimo że ich sytuacja osobista i materialna nie była taka sama.

I tak, E. P. była panną, nie mającą nikogo na utrzymaniu, mieszkającą razem z rodzicami. Natomiast pozostali zainteresowani mieli na swoim utrzymaniu rodziny. S. Ł. oraz G. M. mieli po dwoje dzieci, natomiast M. M. (1) jedno dziecko. Wszyscy posiadają żony z tym, że żona S. Ł. pracowała jedynie w niewielkim gospodarstwie rolnym o powierzchni 1,40 ha, natomiast podczas gdy żony pozostałych zainteresowanych pracowały zawodowo i tak żona G. M. jako kierownik działu sprzedaży zarabiała około 1500-2000 złotych netto a żona M. M. (1) jako nauczyciel około 1800 złotych brutto. Nie bez znaczenia pozostaje również okoliczność, iż żona S. Ł. jest przewlekłe chora i stale leczy się u kardiologa i ginekologa.

Pracownicy płatnika przed przyznaniem paczek z ZFŚŚ nie składali oświadczeń o sytuacji materialno-rodzinnej. Sytuacja w jakiej się znajdowali nie miała żadnego wpływu na wysokość przyznanych im świadczeń (paczek). Wartość

paczki zależała bowiem wyłącznie od tego, czy dany pracownik był zatrudniony na cały etat, czy też w mniejszym wymiarze (wtedy wartość jego paczki była ustalona przez pomnożenie wymiaru etatu przez wartość paczki pracownika zatrudnionego na cały etat). Skarżący podnosi, że zgodnie z regulaminem wymiar etatu nie miał znaczenia dla korzystania przez pracowników z ZFŚS. W istocie pracownik zatrudniony w niepełnym wymiarze był uprawniony do korzystania ze wszystkich świadczeń socjalnych przyznawanych w ramach ZFŚS, nie mniej – w przypadku świątecznych paczek - w mniejszym rozmiarze niż jego koledzy zatrudnieni na cały etat.

Wbrew zatem supozycji płatnika sytuacja pracowników, nie miała wpływu na wysokość przyznanych im świadczeń socjalnych. Sąd nie neguje, że z uwagi na długoletni staż pracy niektórych pracowników oraz małą ilość zatrudnionych osób (około 30), czy zwykle sąsiedztwo, tak jak w przypadku S. Ł. i J. T., zarówno płatnik składek jak i kierownik zaopatrzenia W. W. (2) oraz przedstawiciel załogi J. T. mogli znać ogólną sytuację większości pracowników. Wiedzy tej jednak nie sposób uznać za szczegółową i z pewnością nie dotyczyła ona wszystkich pracowników. Posiadanie ogólnej wiedzy o sytuacji materialnej i osobistej większości pracowników nie zwalniało zatem pracodawcy oraz jego przedstawicieli z obowiązku każdorazowego indywidualnego analizowania sytuacji każdego pracownika przed przyznaniem pomocy z ZFŚS, co w przedmiotowej sprawie nie miało miejsca. Sytuacja materialna i osobista pracowników z natury rzeczy ma bowiem charakter dynamiczny i zmienny, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w zróżnicowaniu pomocy przyznawanej każdego roku pracownikom z Funduszu. Luźne rozmowy, przeprowadzane przez przedstawicieli załogi z pracownikami okazjonalnie, niekiedy kurtuazyjnie (żeby spytać co słyhać), nie są dowodem na analizowanie indywidualnej sytuacji przez pracodawcę i przedstawiciela załogi. Indywidualna analiza sytuacji pracownika powinna być przeprowadzona każdorazowo i szczegółowo przed przyznaniem świadczeń z ZFŚS, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca. Ważne jest bowiem, aby przed przyznaniem świadczenia z Funduszu pracodawca rzeczywiście uzależnił samo przyznanie świadczenia, a następnie jego wysokość od sytuacji socjalnej pracownika. Nadto samo posiadanie wiedzy na temat sytuacji osobistej pracowników, nie oznacza – jak chce skarżący – iż wypłacone tymże pracownikom z ZFŚS świadczenia spełniały kryteria socjalne. Nawet jeżeli zatem pracodawca posiadał wiedzę na temat sytuacji pracowników, to wiedza ta nie znalazła jakiegokolwiek przełożenia na wysokość przyznawanych im świadczeń z ZFŚS. Pomimo bowiem rozeznania w sytuacji swoich pracowników, pracodawca przyznał im świadczenia z okazji Świąt w takiej samej wysokości. A jak wyżej przedstawiono sytuacji zainteresowanych nie tylko nie można uznać za taką samą, ale nawet za podobną. Ich sytuacja oraz potrzeby były diametralnie różne.

Tym bardziej nie jest prawdopodobne, ażeby wszyscy zatrudnieni u wnioskodawcy pracownicy (około 30 osób) pozostawali w podobnej sytuacji materialnej, życiowej i rodzinnej. Tym bardziej, że tylko analiza sytuacji zainteresowanych w niniejszej sprawie pracowników wykazała coś zgoła odmiennego. Sytuacja życiowa ma z natury rzeczy charakter zmienny i może ulegać w pewnych okresach życia danego człowieka pogorszeniu, np. w związku z chorobą, śmiercią członka rodziny, utratą mieszkania, utratą pracy. Sytuacja rodzinna to przede wszystkim liczba członków rodziny, z którymi pracownik prowadzi wspólne gospodarstwo domowe, a ta u poszczególnych pracowników była różna. Sytuacja materialna dotycząca posiadanych zasobów majątkowych i uzyskiwanych dochodów, sprowadza się nie tylko do ustalenia wysokości wynagrodzenia pracownika zatrudnionego u płatnika, ale dotyczy wszystkich osób, z którymi ten pracownik prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. Te wszystkie informacje pozwalają dopiero w prawidłowy sposób ustalić kryterium socjalne, którym winien kierować się płatnik dokonując dystrybucji spornych świadczeń z funduszu socjalnego. Przyznanie więc przez płatnika składek spornych świadczeń bez indywidualnej analizy sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracowników odbyło się z naruszeniem regulaminu (§ 1 regulaminu) oraz art. 8 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Nie zmienia tego okoliczność, że przyznanie spornych świadczeń odbyło się za wiedzą i zgodą przedstawicieli załogi. Płatnik składek administrując funduszem socjalnym, nie może tego czynić z pominięciem ustawy i w konsekwencji przez swoje działania uszczuplać zasoby tego funduszu, nawet jeśli odbyłoby się to przy pełnej aprobacie przedstawicieli związków zawodowych (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 29 marca 2011 roku w sprawie III AUa 541/2010, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 czerwca 2013r. roku w sprawie III AUa 324/13, Wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z 2012-06-20, I UK 140/12, Opubl: Legalis).

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 czerwca 2012 roku w sprawie I UK 140/2012, stwierdził, że założeniem ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych jest podział środków tego funduszu między uprawnionych według kryterium socjalnego, co wyklucza zasadę równości. Przepis art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych wyraźnie wiąże wysokość przyznawanego świadczenia (będącego pomocą finansową w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy) z rozpatrywaną łącznie sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej. Taki zaś charakter - pomocy finansowej - miały przyznane w latach 2005 - 2010 przez płatnika wszystkim pracownikom paczki towarowe z okazji Świąt Bożego Narodzenia. Oznacza to, że ocena zgodności wydatkowanych środków z regulaminem powinna obejmować w niniejszej sprawie także i to, czy przyznanie świadczeń odbyło się zgodnie z kryteriami o jakich mowa w art. 8 ust 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 września 2009 roku w sprawie I UK 121/2009 (OSNP 2011/9-10 poz. 133) stwierdził, że zasada wyrażona w art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych w zakresie w jakim wymaga zastosowania kryterium socjalnego indywidualnie do każdego z uprawnionych, nie doznaje żadnych wyjątków. W konsekwencji nawet regulamin ZFŚS nie może zmienić tej zasady.

Zgromadzony materiał dowodowy wykazał, iż płatnik nie dokonał indywidualnej analizy sytuacji życiowej, rodzinnej i majątkowej każdego z uprawnionych do uzyskania spornych świadczeń socjalnych, do czego był zobligowany treścią art. 8 ustę 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych oraz treścią §1 roz. I regulaminu ZFŚS.

W całym spornym okresie – jak wynika ze zgromadzonego materiału dowodowego - płatnik przed przyznaniem świadczeń z ZFŚS nie wymagał od pracowników oświadczeń, nie analizował indywidualnej sytuacji życiowej pracowników i przyznawał je w takiej samej wysokości wszystkim pracownikom zatrudnionym w pełnym wymiarze czasu pracy.

Naruszenie przez płatnika składek przy przyznawaniu świadczeń finansowanych z Funduszu kryterium socjalnego, legło u podstaw ustalenia przez organ rentowy nowej wyższej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne, przez wliczenie do niej świadczeń socjalnych wypłaconych zainteresowanym pracownikom przez płatnika z tytułu Świąt Bożego Narodzenia w okresie od 2005r. do 2010r.

W przypadku S. Ł. były to paczki świąteczne w następującej wysokości:

- w grudniu 2005 roku w kwocie 379,36 złotych,
- w grudniu 2006 roku w kwocie 377,80 złotych,
- w grudniu 2007 roku w kwocie 376,38 złotych,
- w grudniu 2008 roku w kwocie 377,10 złotych,
- w grudniu 2009 roku w kwocie 792,00 złote
- w grudniu 2010 roku w kwocie 376,48 złotych.

W przypadku G. M. były to paczki świąteczne w następującej wysokości:

- w grudniu 2005 roku w kwocie 379,36 złotych,
- w grudniu 2006 roku w kwocie 377,80 złotych,
- w grudniu 2007 roku w kwocie 376,38 złotych,
- w grudniu 2008 roku w kwocie 377,10 złotych,
- w grudniu 2009 roku w kwocie 792,00 złote

- w grudniu 2010 roku w kwocie 376,48 złotych.

Odnosnie E. P. były to paczki świąteczne w następującej wysokości:

- w grudniu 2005 roku w kwocie 379,36 złotych,

Natomiast M. M. (1) otrzymał paczki świąteczne

- w grudniu 2007 roku w kwocie 376,38 złotych,

- w grudniu 2008 roku w kwocie 377,10 złotych,

- w grudniu 2009 roku w kwocie 792,00 złote

- w grudniu 2010 roku w kwocie 376,48 złotych.

Kwoty te są niesporne, a same wyliczenia zostały złożone do akt sprawy przy odwołaniach.

Sporne świadczenia mimo, że zostały wypłacone ze środków ZFŚS zgromadzonych na odrębnym rachunku bankowym, a zatem prawidłowo pod względem formalnym i realizowały cele socjalne (pomoc pracownikom), zostały przyznane bez faktycznej analizy indywidualnej sytuacji poszczególnych zainteresowanych, czyli bez zastosowania kryterium socjalnego, do którego odwołuje się ustawa o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, co wyklucza zwolnienie tych świadczeń z obowiązku składowego.

Reasumując należy stwierdzić, że płatnik rozdysponował środki Funduszu niezgodnie z ustawą o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych i niezgodnie z Regulaminem (§2). Ich wypłata i wysokość nie były poprzedzone ustaleniami dotyczącymi sytuacji życiowej, materialnej i rodzinnej każdego pracownika, któremu te świadczenia wypłacono, a zależały li tylko od tego, czy pracownik pracował pełnym wymiarze czasu pracy czy też w mniejszym, co nie spełnia przesłanki kryterium socjalnego. Sytuacja bytowa pracowników płatnika nie była identyczna, czy nawet zbliżona. W istocie zatem sporne świadczenia zostały wypłacone wprawdzie z funduszu świadczeń socjalnych, lecz nie na warunkach wynikających z §2 regulaminu, a więc nie mogą one zostać uznane za świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w rozumieniu § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (por. wyrok Sądu Najwyższego z 20.06.2012r., I UK 140/12, Opubl: Legalis).

Zgodnie bowiem z dotychczasową linią orzecniczą Sądu Najwyższego, zwolnione od konieczności opłacania składek na ubezpieczenia są tylko takie wypłaty z zakładowego funduszu socjalnego, których dokonano z zastosowaniem kryterium socjalnego, tj. z uwzględnieniem sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 14.05.2012r., I UZ 15/12, Opubl: Legalis). W wyroku z dnia 19.09.2009r. (I UK 121/09, Opubl: OSN, rok 2011, Nr 9-10, poz. 133) Sąd Najwyższy wskazał, że pomoc z ZFŚS musi być uzależniona od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika.

Jeżeli wszyscy pracownicy otrzymali paczki o jednakowej wartości to paczki te trzeba ocenić jako świadczenie dodatkowe pracodawcy. Wypłata paczek towarowych nie mająca charakteru socjalnego stanowi przychód pracownika w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tj. Dz.U. z 2000 r., Nr 14, poz. 176 ze zm.), który to przychód stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Jest to przychód ze stosunku pracy.

Biorąc zatem pod uwagę, że sporne świadczenia nie miały charakteru socjalnego, gdyż ich otrzymanie nie zależało od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu, a zatem nie wiązało się z zastosowaniem przez płatnika kryterium socjalnego z art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, należy uznać że świadczenia te stanowią dodatkowe wynagrodzenie pracownika, czyli przychód w

rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, który to przychód stanowi podstawę wymiaru składek zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy systemowej w związku z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. 1998 r. Nr 161, poz. 1106 ze zm.). Nie zachodzi tu przeto wyłączenie przewidziane w § 2 ust. 1 pkt 19 wymienionego rozporządzenia. (por. też wyroki: z 16 sierpnia 2005 r., I PK 12/05, OSNP 2006 nr 11 - 12, poz. 182 i z 16 września 2009r., I UK 121/09, OSNP 2011 nr 9 - 10, poz. 133, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 2011-10-18, III AUa 851/11, Opubl: Orzecznictwo Sądów Apelacji B. rok 2011, Nr 2-3, str. 82, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 29.03.2011r., III AUa 541/2010, OSA 2012/3/5, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 11 czerwca 2013r. roku w sprawie III AUa 324/13).

Zasadnie zatem organ rentowy powiększył podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne o wypłacone zainteresowanym paczki z okazji Świąt Bożego Narodzenia.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.